

Viestejä Virosta

En ollut käynyt itsenäisessä Virossa. En tahtonut samaistua tuulipukuturisteihin. Vaikka tykkäänkin oluesta, en halunnut hinata kaljakärryä enkä edes kävellä sellaisen jonon mukana.

Nyt minulle tuli mahdollisuus kierrellä siellä kokoneen ja valveutuneen eläkeläispariskunnan kanssa. Olisihan siellä yksinkin osannut, mutta jatkuva keskustelu ja väittely sikäläisiä oloja tuntevien kanssa antaa toisenlaisen käsityksen maan menosta kuin pelkkänä turistina.

Matkustelin aikoinaan Eestin sosialistisessa neuvostotasavallassa silloisessa ystävyyskaupungissani Haapsalussa. Matkani aikana Gorba ja Bussi pitivät Koiviston johdolla kuuluisaa kokoustaan Helsingissä. Virolaiset seurasivat sen menoa herkeämättä. He uskoivat, että Länsi ja Itä rustaavat Eurooppaa uuteen uskoon ja että Viroa käytetään siinä yhtenä pelimerkinä. Venäjä saisi hoitaa etunsa, eikä USA puuttuisi asioiden kulkuun. Tärkeimmät ratkaisut ja muutokset olivat menossa Saksassa, ja siellä USA halusi vapaat kädet.

Ihan niin ei onneksi käynyt. Viro sai itsenäistyä selvästi vähemmin rytinöin kuin muut Baltian maat.

Virolaiset eivät tykkää Koivistosta. Hän käyttäytyi heidän mielestään liian puolueettomasti ja laskelmoidusti. Viron kansa oli tukenut varauksetta Suomea talvisodan aikaan, ja lukuisat Suomenpojat olivat tapelleet joukkojemme mukana. Koivisto oli virolaisten mielestä unohtanut sen. Uskon kuitenkin, että historiantutkimus tulee vielä osoittamaan, että Koivisto toimi takapiruna ja vaikutti lopulta oikeaan suuntaan.

On toinenkin suomalainen vaikuttaja, joka toiminta tökkii. Nimittäin Donner. Hän veti työryhmää, joka valmisteli EU:lle raportin Viron ihmisoikeus- ja kansallisuustilanteesta. EU ei hyväksy joukkoonsa maita, joilla on rajariitoja tai joissa sorretaan jotakin kansanryhmää, vaikka vaan venäläisiä. Ja virolaisista tuntuu ymmärrettävästi mahdottomalta antaa entisille sortajille samoja oikeuksia kuin omalle väelle. Donnerin suosima suomalainen malli, jonka mukaan pienenkin vähemmistön pitää saada tasavertaiset kielelliset oikeudet, ei käy.

Viron talous on kehittynyt hienosti. Kukapa uskoi, että maan valuutan arvo säilyisi. Ei se onnistunut Tsekissä, Unkarissa eikä muissakaan itäblokin maissa Venäjältä puhumattaakaan. Viro satoi krooninsa taitavasti Saksan markkaan, ja toistaiseksi se on pitänyt. Talous on kuitenkin yksipuolinen ja alkutuotantoon tukeutuva. Lisäksi aivan liian suuri osa vientituloista tulee transitoliikenteestä.

Presidentti Lennart Meri oli aluksi kansan arvostama maan isä, vaikka pysyikin sivussa ja turvassa maan itsenäistyessä ja saapui vasta myöhemmin poimimaan hedelmät. Hän puhuu ja kirjoittaa taitavasti. Hän pesee kielitaidollaan ja sujuvuudellaan menen tullen muiden Baltian maiden johtajat.

Merestä on kuulema tullut pikavauhtia korvaamaton kekkonen. Hän ohittaa tuon tuosta perustuslain kuten erottaessaan armeijan komentaja Kertin. Hän rakennutti itselleen ökytalon upealle rannalle ja sulki omavaltaisesti koko vapaan rantakaistan muilta. Meri menettää mainettaan.

Ennen Virossa venäjänkieli kaikui ylinnä. Nyt venäläiset tallustelevat taka-alalla ja keskustelevat kuiskaillen.

pajen